

[Hartvig Frisch.]

med et Spørgsmaal, jeg senere kommer til, nemlig Spørgsmaalet om Selskabets Reservefond og Spørgsmaalet om den eventuelle Udvidelse af Aktiekapitalen, som den højtærede Handelsminister berørte, og berørte meget sympatisk, har jeg Indtryk af, i sin Forelæggelsestale.

Jeg erindrer, at Fabrikkerne, da vi første Gang havde hele Sagen til Forhandling, paastod, at de ikke ønskede Statsbeskyttelse. De erklærede dengang, at de kunde ride de daarlige Sukkerpriser paa Verdensmarkedet af ved at købe Raasukker og selv forædle det, og desuden ved anden fri Virksomhed — de ejede jo Skibe og adskillige andre Anlæg —, og de saa altsaa i Møde, at de daarlige Priser paa Verdensmarkedet kunde de selv ride af og ønskede ikke den Statsbeskyttelse, der laa i Monopolet. Det kunde jo nok siges i 1932, hvis man regnede med en meget kort Krise, og det kunde vel have været gjort for 1 eller 2 Aar. Men der er ingen Tvivl om, at det paa virkelig lang Sigt vilde have været umuligt for Fabrikkerne at skulle leve paa anden Vis, end det skete, og at det vilde have været ødelæggende for hele den egentlige Sukkerindustri her i Landet. Jeg synes, at naar vi nu har en saa lang Aarrække bag os, maa vi se anderledes paa Sagen, og det er ogsaa det, der fører mig til at se paa Spørgsmaalet om Selskabets Egenkapital og Reservefond paa en noget anden Maade, end man maatte gøre det, da vi første Gang greb ind fra Statens Side med en Kontrol.

I denne Forbindelse vil jeg gerne sige et Par Ord om Spørgsmaalet om Socialisering af Sukkerindustrien, som for mange Herrens Aar siden blev rejst af vort Parti. Jeg ser ved at gennemlæse forrige Aars Debat, at dette Spørgsmaal fra en vis Side ogsaa blev rejst dengang. Derom vil jeg gerne principielt sige, at Socialiseringen for os ikke er et Spørgsmaal om at faa Tjenestemænd med Guldresser i Stedet for Forretningsmænd, men det er et Spørgsmaal om nødvendig Samfundskontrol. Hvis denne nødvendige Kontrol kan finde Sted baade med Hensyn til Drift og med Hensyn til Udbyttebetaling, er det ikke et principielt Forlangende, at man skal gribe dybere ind i et saadant Omraade, end hvad vort Maal kræver, hvilket man ogsaa vil erindre fra vort Manifest „Fremtidens Danmark“, hvor paa mange Punkter Linierne er trukket op for dette principielle Syn.

Om den Ordning, der er truffet med Sukkerfabrikkerne med Hensyn til deres Aktieudbytte, vil jeg gerne sige, at det fore-

kommer mig forsvarligt, at der er delt ved de 5 pCt., der er sikrede, og at derefter Staten kommer ind med en vis Andel, at der saa, alt afhængigt af, hvordan Rødhøsten og Udbyttet har været, bliver en Mulighed for den 6te Procent for Selskabet, og at det endelig derefter bliver Staten og Sukkerfonden der faar Resten. Jeg synes, at selve dette Præmiesystem har sin Berettigelse, fordi det maa erkendes, at det for en stor Virksomhed er af Betydning, at der er et Maal at arbejde hen imod, og det bliver i dette Tilfælde denne 6te Procent, som tilskynder til den størst mulige Effektivitet og til den størst mulige Rationalisering af selve Virksomheden og dens Drift. Men selvfølgelig maa det paa den anden Side overvejes, om der skulde finde Forandringer Sted, og om der er Ting, der begrunder, at Kontrakten, som sluttes med Fabrikkerne, bør være anderledes.

Her kommer jeg igen tilbage til Spørgsmaalet om Reservefondens Anvendelse, fordi det for mig staar i meget nær Forbindelse med det Spørgsmaal, den højtærede Handelsminister rejste, da han i sin Forelæggelsestale vinkede med en eventuel Udvidelse af Aktiekapitalen. Jeg har noteret i Dag ved Læsning af Bladene, at denne Udtalelse af den højtærede Handelsminister ikke er gaaet sporeløst hen paa Børsen, idet det viser sig, at Sukkeraktierne er røget op med 9 Points. Jeg vilde næsten mene, at det er lidt for tidligt, for jeg er tilbøjelig til at tro, at dette Ting, naar vi skal til at forhandle om Sagen, blankt vil gaa ind paa den Tankegang, den højtærede Handelsminister udtrykte, da han sagde — jeg tager altsaa først den rigtige Tankegang —, at i de Aar, under Krigen, vi har været afsparret, har det ikke været muligt for Selskabet at gennemføre de tekniske Forbedringer, man ellers vilde have gennemført for at holde Driften à jour med, hvad der foregaar i Verden — hvilket naturligvis maa faa visse Følger. Denne Tankegang er rigtig, og jeg siger ogsaa ganske klart, at vi nu staar over for at maatte regne med, at dette i øvrigt saa dygtige, vellede Selskab nu gaar til de Forbedringer i Teknik, som er nødvendige. Men om det skal ske ved, at man gaar til Udvidelse af Aktiekapitalen, som jo direkte betyder, at det Beløb, Selskabet skal have, naar man skal gøre op mellem Selskabet og Staten, forhøjes paa Statens Bekostning, er et andet Spørgsmaal. Det maa der i høj Grad forhandles om, og der rejser sig ogsaa Spørgsmaalet om Reservefonden, som jeg før var inde paa, for naar det er blevet til-